

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

на здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Ступінь вищої освіти: **доктор філософії (PhD)**
Галузь знань: **07 «Управління та адміністрування»**
Спеціальність: **071 «Облік і оподаткування»**

Схвалено Вченою радою економічного факультету
протокол № 4 від 23 жовтня 2019 року

Голова Вченої ради економічного факультету

Р.Р. Білоскурський

Чернівці-2019

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК (ТЕОРІЯ)

Тема 1. Господарський облік, його суть і характеристика

Історичний розвиток господарського обліку. Місце обліку в системі управління. Концептуальні засади розвитку бухгалтерського обліку як науки, його зв'язок з іншими науками. Бухгалтерський облік як інформаційна база управління підприємством. Види бухгалтерського обліку: фінансовий, управлінський облік. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Основні принципи та вимоги до бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Облікові вимірники.

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку. Основні елементи методу

Історичний розвиток предмету і методу бухгалтерського обліку. Взаємозв'язок та взаємна обумовленість елементів методу бухгалтерського обліку. Зв'язок предмету та методу бухгалтерського обліку. Рахунок як елемент методу бухгалтерського обліку. Філософія подвійного запису. Місце і роль первинного обліку в системі бухгалтерського обліку підприємства. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку. Основні вимоги до змісту первинних облікових документів. Інвентаризація, її організація на підприємстві. Оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку, види оцінок. Калькуляція в системі методів бухгалтерського обліку. Узагальнення інформації про господарські операції, активи, капітал та зобов'язання підприємства в облікових регістрах. Види і форми облікових регістрів. Еволюція форм бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Централізована і децентралізована бухгалтерія. Права і обов'язки бухгалтера. Основні аспекти облікової політики підприємства.

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Тема 3. Облік необоротних матеріальних активів

Необоротні матеріальні активи, як об'єкт обліку, їх класифікація, порядок визнання та оцінки. Документальне оформлення руху матеріальних необоротних активів. Облік надходження необоротних матеріальних активів та капітальних інвестицій. Порівняльна характеристика методів нарахування амортизації (зносу) необоротних матеріальних активів та порядок їх обліку. Облік вибуття необоротних матеріальних активів. Порядок здійснення та відображення переоцінки та зменшення корисності активів. Облік проведення ремонтів основних засобів господарським та підрядним способами. Особливості обліку операцій з операційної та фінансової оренди необоротних матеріальних активів. Розкриття інформації про необоротні матеріальні активи в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку необоротних матеріальних активів, шляхи їх вирішення.

Тема 4. Облік нематеріальних активів

Нематеріальні активи, як об'єкт обліку, їх класифікація, порядок визнання та оцінки. Документальне оформлення руху нематеріальних активів. Облік надходження та вибуття нематеріальних активів. Облік амортизації (зносу) нематеріальних активів. Інвентаризація нематеріальних активів та порядок відображення її результатів в обліку. Розкриття інформації про нематеріальні активи в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку нематеріальних активів, шляхи їх вирішення.

Тема 5. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Порядок визнання та оцінки фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Особливості обліку інвестицій за справедливою вартістю: метод амортизації собівартості та метод участі в капіталі. Розкриття інформації про довгострокові фінансові інвестиції в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку довгострокових фінансових інвестицій, шляхи їх вирішення.

Тема 6. Облік виробничих запасів

Виробничі запаси як об'єкт обліку: класифікація, порядок визнання та оцінки. Документальне оформлення руху виробничих запасів. Синтетичний облік виробничих запасів

та сутність методів оцінки їх руху. Аналітичний облік виробничих запасів. Облік товарно-виробничих запасів на складі. Облік оборотних МШП. Розкриття інформації про виробничі запаси в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку виробничих запасів, шляхи їх вирішення

Тема 7. Облік витрат виробництва

Витрати виробництва, їх класифікація, порядок визнання та оцінки. Облік прямих витрат виробництва. Облік та розподіл загально-виробничих витрат. Облік витрат від браку продукції. Облік витрат основного та допоміжного виробництва. Оцінка та облік незавершеного виробництва. Облік витрат за елементами з використанням восьмого класу рахунків. Розкриття інформації про витрати виробництва в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку витрат виробництва, шляхи їх вирішення.

Тема 8. Облік готової продукції

Готова продукція, як об'єкт обліку, її класифікація. Порядок визначення собівартості готової продукції. Документальне оформлення, синтетичний та аналітичний облік готової продукції. Розкриття інформації про готову продукцію в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку готової продукції, шляхи їх вирішення.

Тема 9. Облік дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість, як об'єкт обліку, її класифікація, порядок визнання та оцінки. Документальне оформлення та облік дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Порядок створення та облік резерву сумнівних боргів. Облік дебіторської заборгованості за розрахунками. Облік розрахунків за виданими авансами. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік за нарахованими доходами. Облік розрахунків за претензіями. Облік розрахунків за відшкодування завданих збитків. Облік розрахунків з іншими дебіторами. Розкриття інформації про дебіторську заборгованість в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку дебіторської заборгованості, шляхи їх вирішення.

Тема 10. Облік поточних фінансових інвестицій

Поточні фінансові інвестиції, як об'єкт обліку, їх класифікація, порядок визнання та оцінки. Облік поточних фінансових інвестицій. Розкриття інформації про поточні фінансові інвестиції в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку поточних фінансових інвестицій, шляхи їх вирішення.

Тема 11. Облік грошових коштів

Грошові кошти як об'єкт обліку. Загальний порядок ведення касових операцій на рахунках в банку. Види банківських рахунків та порядок їх відкриття. Документальне оформлення та облік касових операцій. Облік інших грошових документів. Облік розрахунків векселями. Документальне оформлення та облік руху грошових коштів на рахунках у банку. Форми безготівкових розрахунків: розрахунки платіжними дорученнями, розрахунки платіжними вимогами-дорученнями, розрахунки чеками, акредитивами та векселями. Інвентаризація грошових коштів. Розкриття інформації про поточні фінансові інвестиції в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку грошових коштів, шляхи їх вирішення.

Тема 12. Облік витрат майбутніх періодів.

Витрати майбутніх періодів як об'єкт обліку, їх класифікація. Документальне оформлення та облік витрат майбутніх періодів. Розкриття інформації про витрати майбутніх періодів в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку витрат майбутніх періодів, шляхи їх вирішення.

Тема 13. Облік короткострокових зобов'язань

Короткострокові зобов'язання як об'єкт обліку, їх класифікація, порядок визнання та оцінки. Документальне оформлення виникнення та погашення короткострокових зобов'язань. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. Облік короткострокових кредитів банку. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Облік операцій з короткостроковими векселями виданими. Облік розрахунків з учасниками та за іншими операціями. Розкриття інформації про короткострокові зобов'язання в

облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку короткострокових зобов'язань, шляхи їх вирішення.

Тема 14. Облік оплати праці

Оплата праці як об'єкт обліку. Види нарахувань на фонд оплати праці та утримань із заробітної плати. Документальне оформлення розрахунків з оплати праці та за страхування. Облік нарахування і виплати суми відпускних. Облік нарахування і виплати допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Види та порядок здійснення утримань із заробітної плати. Облік утримань із заробітної плати працівників. Облік розрахунків за ЄСВ. Розкриття інформації про розрахунки з оплати праці та за соціальним страхуванням в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку розрахунків з оплати праці, шляхи їх вирішення.

Тема 15. Облік розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів.

Сутність та види податків та платежів. Розрахунки з бюджетом з податків та платежів як об'єкт обліку, їх класифікація, порядок визнання та оцінки. Документальне оформлення розрахунків з бюджетом. Облік ПДВ. Сутність та облік податкового зобов'язання та податкового кредиту. Особливості нарахування та облік ПДФО. Порядок нарахування та облік податку на прибуток. Розкриття інформації про розрахунки з бюджетом в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку розрахунків з бюджетом за податками та платежами, шляхи їх вирішення.

Тема 16. Облік довгострокових зобов'язань

Довгострокові зобов'язання як об'єкт обліку, їх класифікація, порядок визнання та оцінки. Документальне оформлення виникнення та погашення довгострокових зобов'язань. Облік довгострокових кредитів банку. Облік операцій з довгостроковими векселями виданими. Облік довгострокових зобов'язань з оренди. Облік відстрочених податкових зобов'язань. Облік інших довгострокових зобов'язань. Розкриття інформації про довгострокові зобов'язання в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку довгострокових зобов'язань, шляхи їх вирішення.

Тема 17. Облік доходів та витрат діяльності

Доходи та витрати діяльності як об'єкт обліку, їх класифікація, порядок визнання та оцінки. Документальне оформлення виникнення доходів та витрат. Синтетичний та аналітичний облік доходів від реалізації продукції. Порядок формування та облік собівартості реалізованої продукції. Облік інших операційних доходів. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат. Облік доходів та витрат фінансової діяльності. Облік доходів та витрат інвестиційної діяльності. Облік доходів та витрат іншої звичайної діяльності. Облік належної до сплати суми податку на прибуток за даними фінансового обліку. Розкриття інформації про доходи та витрати діяльності в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку доходів та витрат діяльності, шляхи їх вирішення.

Тема 18. Облік доходів майбутніх періодів

Доходи майбутніх періодів як об'єкт обліку, їх класифікація. Документальне оформлення та облік доходів майбутніх періодів. Розкриття інформації про доходи майбутніх періодів в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку доходів майбутніх періодів, шляхи їх вирішення.

Тема 19. Облік власного капіталу

Власний капітал як об'єкт обліку, характеристика його складових. Документальне оформлення формування та використання власного капіталу. Облік зареєстрованого (статутного) капіталу на підприємствах різних форм власності. Особливості обліку пайового капіталу. Облік капіталу у дооцінках. Облік додаткового капіталу. Порядок формування та облік резервного капіталу. Облік нерозподіленого прибутку (непокритего збитку). Випадки вилучення капіталу, порядок здійснення операцій та обліку щодо вилучення капіталу. Порядок обліку забезпечення зобов'язань. Розкриття інформації про власний капітал в облікових регістрах та у фінансовій звітності. Проблеми обліку власного капіталу, шляхи їх вирішення.

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 20. Організація управлінського обліку

Історичні аспекти та етапи становлення управлінського обліку, функції, предмет та об'єкти. Проблеми організації управлінського обліку на підприємствах України. Основні правила ведення управлінського обліку. Концептуальні засади класифікації витрат. Моделі поведінки витрат. Методи вивчення поведінки витрат.

Тема 21. Методи обліку і калькулювання витрат

Види витрат в системі управлінського обліку. Характеристика методів обліку витрат виробництва і калькулювання собівартості продукції, їх переваг та недоліків (попроцесний, нормативний, позамовний, попередільний). Способи калькулювання собівартості продукції. Система обліку і калькулювання за повними витратами. Система обліку і калькулювання за змінними витратами. Аналітичні та контрольні можливості системи директ-костинг. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами. Облік та аналіз відхилень від норм (стандартів) витрат. Облік та аналіз відхилень змінних накладних витрат. Облік та аналіз відхилень постійних накладних витрат.

Тема 22. Аналіз безбитковості (CVP-аналіз)

Концептуальні засади аналізу безбитковості. Точка безбитковості та варіанти її розрахунку. Маржинальний дохід. Аналіз чутливості прибутку до змін витрат, ціни та об'єму продаж. Аналіз чутливості та невизначеність.

Тема 23. Аналіз релевантної інформації та оптимізація управлінських рішень

Прийняття та реалізація управлінських рішень. Релевантний підхід до прийняття управлінських рішень. Класифікація видів управлінських рішень. Аналіз варіантів альтернативних рішень. Алгоритм прийняття управлінських рішень. Модель прийняття управлінських рішень за умов невизначеності.

Тема 24. Облік за центрами відповідальності та бюджетування діяльності підприємства

Роль центрів відповідальності, їх класифікація. Концепція центрів та обліку відповідальності. Облік і оцінка діяльності центрів інвестицій, доходу, витрат, прибутку. Трансфертні ціни та їх застосування. Сутність бюджетування, види і формати бюджетів. Організаційні аспекти та функції бюджетування. Методика складання бюджетів. Організація контролю за виконанням бюджету.

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 25. Аналіз виконання виробничої програми по випуску продукції, виконання робіт і послуг

Аналіз виконання виробничої програми, перевірка напруженості плану по обсягу виробництва. Аналіз виконання виробничої програми по обсягу виробництва. Аналіз виконання виробничої програми по номенклатурі продукції. Методика аналізу асортименту продукції. Аналіз структури продукції. Комплексний аналіз впливу асортиментно-структурних зрушень на економічні показники роботи підприємства. Методика аналізу якості продукції і робіт. Методика аналізу ритмічності виробництва.

Тема 26. Аналіз попиту, ємності ринку і обсягу реалізації продукції і послуг підприємства

Аналіз попиту та стану ринку. Методи оцінки залежності попиту від економічних показників розвитку національної економіки: кореляційний і регресивний аналіз, метод найменших квадратів, оцінка стану попиту і його динаміки, рівня конкуренції. Оцінка конкурентоспроможності продукції та партнерських відносин. Обґрунтування цін на базі критерію максимізації прибутку, динаміки середніх і граничних витрат. Обґрунтування і вибір економічно доцільних шляхів і форм реалізації продукції, створення збутової мережі, аналіз можливостей реалізації продукції на експорт. Підсумкова оцінка виконання договірних зобов'язань по поставках і реалізації: по обсягу, строках, асортименту і якості.

Тема 27. Аналіз і оцінка ресурсозабезпечення та ефективності використання матеріальних ресурсів

Методика аналізу забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами і ефективності їх використання. Оцінка впливу організації МТП на виконання програми виробництва по обсягу та номенклатурі (асортименту) випуску продукції. Аналіз прогресивності та обґрунтованості норм використання матеріалів у виробництві. Оперативний аналіз використання матеріальних ресурсів. Підрахунок резервів збільшення випуску продукції при умові кращого використання матеріальних ресурсів у виробництві. Аналіз матеріаломісткості та матеріаловіддачі. Оперативний аналіз виконання плану поставок по обсягу, комплектності і строках поставок, стану запасів, дотримання встановлених норм витрат матеріальних ресурсів. Резерви підвищення ефективності виробництва.

Тема 28. Аналіз стану та використання виробничого потенціалу

Аналіз стану і динаміки основних засобів, співвідношення активної і пасивної їх частини. Аналіз складу, структури основних засобів та їх руху. Аналіз ефективності відтворення основних засобів. Методика розрахунку забезпечення підприємства устаткуванням, виробничими площами та іншими засобами. Оцінка динаміки оновлення і модернізації основних засобів. Аналіз фондоозброєності праці. Аналіз ефективності використання основних засобів. Факторний аналіз фондівіддачі. Аналіз використання виробничих потужностей. Аналіз використання фонду часу роботи обладнання та його впливу на обсяг продукції. Оперативний аналіз використання обладнання по часу і по обсягу виробництва.

Тема 29. Аналіз трудових ресурсів

Аналіз забезпеченості підприємства робочою силою, її складу та руху. Аналіз причин плинності робочої сили. Оцінка кваліфікаційного рівня персоналу підприємства та змін в його складі за віком, стажем роботи, освітою. Методика аналізу продуктивності праці. Аналіз виконання норм виробітку. Оперативний аналіз забезпеченості трудовими ресурсами та продуктивності праці. Аналіз працемісткості продукції. Взаємозв'язок показників працемісткості продукції і продуктивності праці. Методика аналізу працемісткості продукції, фактори зміни її рівня. Аналіз формування та використання фонду оплати праці. Аналіз непродуктивних виплат. Аналіз показників ефективності використання фонду оплати праці.

Тема 26. Аналіз собівартості продукції

Аналіз операційних витрат за економічними елементами та статтями витрат. Виявлення впливу факторів на зміну собівартості окремих елементів та статей витрат. Методика аналізу прямих, непрямих, явних, неявних витрат. Аналіз матеріальних витрат в собівартості продукції. Аналіз витрат на оплату праці. Аналіз комплексних статей собівартості. Аналіз витрат по утриманню та експлуатації устаткування, загальновиробничих витрат. Аналіз витрат від браку продукції. Аналіз витрат на освоєння виробництва нових видів продукції та інших спеціальних витрат, які включаються в собівартість. Аналіз невиробничих витрат та інших комплексних статей собівартості. Аналіз собівартості важливих видів продукції. Аналіз динаміки операційних витрат на 1 грн. товарної продукції. Зведений підрахунок резервів зниження собівартості продукції.

Тема 28. Аналіз фінансових результатів

Аналіз формування та використання доходу за складовими елементами. Аналіз доходу від реалізації продукції, від іншої операційної діяльності, від фінансової та інвестиційної діяльності. Методика аналізу прибутку. Факторний аналіз валового прибутку (збитку). Аналіз і обґрунтування основних напрямків використання прибутку. Методика аналізу рентабельність виробництва, реалізованої продукції, капіталу (активів), власного капіталу, діяльності. Методика факторного аналізу прибутку за системою директ–костінг. Маржинальний аналіз, його методика. Методика аналізу рентабельності по системі директ–костінг.

Тема 29. Аналіз фінансового стану підприємства

Аналітичні якості балансу та його аналіз. Порівняльний аналітичний баланс. Методика аналізу майна підприємства та джерел його формування. Фінансова стійкість за критерієм стабільності джерел покриття запасів: абсолютна стійкість, нормальна, нестійкий фінансовий

стан, кризовий фінансовий стан. Методика аналізу фінансової стійкості: система коефіцієнтів. Методика аналізу платоспроможності (ліквідності). Використання показників грошового потоку для оцінювання фінансової стійкості підприємства (рентабельність на основі грошового потоку, коефіцієнт самофінансування, коефіцієнт обслуговування боргу). Аналіз заборгованості підприємства: визначення загальної заборгованості, забезпечення боргів. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Аналіз оборотності оборотних коштів. Методика комплексної порівняльної рейтингової оцінки фінансового стану, рентабельності, ділової активності підприємства. Аналіз беззбитковості підприємства та попередження його банкрутства.

АУДИТ

Тема 30. Наукові та організаційно-правові основи аудиту

Історичні аспекти етапи розвитку аудиту. Місце аудиту у господарському контролі. Класифікація видів аудиту. Обов'язковий та ініціативний аудит. Відмінності зовнішнього та внутрішнього аудиту, їх взаємозв'язок. Аудиторська діяльність та аудиторські послуги. Суб'єкти проведення аудиту в Україні. Аудитор, порядок визнання його кваліфікаційної придатності. Умови створення та реєстрації аудиторської фірми. Управління аудиторською діяльністю в Україні. Суб'єкти регулювання аудиторської діяльності: держава та професійні організації. Орган суспільного нагляду та Аудиторська палата України, функції та обов'язки. Рівні правового регулювання аудиторської діяльності. Міжнародні стандарти аудиту. Внутрішні стандарти аудиту. Принципи аудиту та професійної етики аудитора.

Тема 31. Організація проведення аудиторської перевірки

Основні стадії проведення аудиту, їх характеристика (організаційна, планування, основна). Аудиторський ризик та його складові. Методика визначення величини аудиторського ризику. Модель аудиторського ризику та її використання на практиці. Аудиторські докази, їх суть і класифікація. Джерела аудиторських доказів. Залежність між аудиторськими доказами, ризиком та суттєвістю. Методичні прийоми проведення та організації аудиторської перевірки. Аудиторські процедури. Процедури виявлення помилок і шахрайства.

Тема 32. Документальне оформлення аудиту

Робочих документів аудитора, їх класифікація. Методика складання робочих документів аудитора і ведення особової справи. Аудиторський звіт та додаткова документація. Загальні вимоги до аудиторського звіту. Види аудиторських звітів та умови їх представлення. Відмова від надання аудиторського звіту. Порядок складання та надання аудиторських звітів.

Тема 33. Аудит необоротних та матеріальних оборотних активів

Аудит формування первісної і справедливої вартості основних засобів, нематеріальних та інших необоротних матеріальних активів. Аудит стану та руху необоротних активів. Аудит нарахування амортизаційних відрахувань, визначення строку корисної служби та ліквідаційної вартості необоротних активів. Аудит переоцінки основних засобів, нематеріальних та інших необоротних матеріальних активів. Аудит відображення операцій з необоротними активами у фінансовій звітності. Аудит наявності та умов зберігання запасів, надходження та використання запасів. Перевірка повноти та своєчасності відображення первинних даних з обліку запасів у зведених документах та облікових регістрах. Порядок здійснення аудиту відображення операцій із запасами у фінансовій звітності.

Тема 34. Аудит розрахункових операцій

Аудит обліку касових операцій та операцій на поточному рахунку. Аудит розрахунків з підзвітними особами. Аудит розрахунків за виданими авансами. Аудит розрахунків за претензіями та відшкодуванню завданих збитків. Порядок проведення аудиту розрахунків з іншими дебіторами. Аудит стану розрахунків з покупцями та замовниками. Аудит дебіторської заборгованості та правильності створення резерву сумнівних боргів. Аудит довгострокових та короткострокових зобов'язань. Аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками. Аудит розрахунків по отриманих авансах, нарахованих відсотках. Аудит розрахунків з іншими кредиторами. Перевірка правильності обліку та відображення розрахункових і кредитних

операцій у фінансовій звітності. Аудиту використання трудових ресурсів і правильності нарахування оплати праці. Перевірка правильності здійснення утримань із заробітної плати.

Тема 35. Аудит формування витрат, доходів і фінансових результатів

Аудит виробничої собівартості продукції (робіт, послуг). Перевірка правильності відображення та розподілу загальновиробничих витрат. Перевірка правильності відображення адміністративних витрат та витрат на збут. Перевірка правильності відображення інших операційних витрат. Перевірка правильності відображення фінансових витрат, витрат від участі в капіталі та інших витрат. Перевірка достовірності відображення у звітності витрат. Аудит доходів від основної і операційної діяльності. Перевірка правильності обліку та відображення у фінансовій звітності інших операційних доходів, фінансових та інших доходів. Аудит формування фінансового результату за видами діяльності.

Тема 36. Загальна методика перевірки достовірності фінансової звітності.

Фінансова звітність як основний об'єкт аудиторської перевірки. Інформаційні потреби користувачів фінансової звітності. Якісні характеристики фінансової звітності. Порядок проведення аудиту фінансової звітності. Методика аудиту статей Балансу. Методика аудиту Звіту про фінансові результати. Методика аудиту Звіту про рух грошових коштів. Методика аудиту Звіту про власний капітал.

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ

Тема 37. Оподаткування та його місце в системі фінансового господарства держави

Оподаткування в історичній ретроспективі. Історичний розвиток форм оподаткування. Еволюція наукових поглядів на податки. Сучасні уявлення про суть податку як економічної категорії. Податок як елемент фінансового господарства держави. Функції податків. Актуальні наукові підходи до визначення функцій податків. Дискусійні питання функцій податків. Майнове оподаткування та його значення в умовах ринкової економіки. Розвиток майнового оподаткування в світі та об'єктивна необхідність удосконалення майнових податків в Україні. Переваги та недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків. Базисні положення особистого та корпоративного прибуткового оподаткування. Види непрямих податків, їх регресивність. Види податків на споживання, що застосовуються у світі та в Україні. Зміст і призначення акцизного оподаткування. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в системі оподаткування.

Тема 38. Оптимальна система оподаткування та фіскальний вибір

Поняття системи оподаткування, її роль у функціонуванні держави. Наукові основи побудови системи оподаткування. Фактори, що визначають структуру системи оподаткування. Співвідношення між фіскальною та регулюючою функціями податків, різними видами податків та їх оптимізація. Оптимальне оподаткування. Концептуальні засади теорії оптимального оподаткування. Поняття оптимальної податкової системи. Критерії оптимального оподаткування: економічна ефективність і соціальна справедливість. Оптимальне оподаткування доходів, капіталу, товарів. Інституціональні умови та можливості застосування правил оптимального оподаткування. Обґрунтування фіскального вибору. Принципи оподаткування, їх історичний розвиток. Дотримання соціальної справедливості при справлянні податків. Рівнонапруженість в оподаткуванні всіх платників. Економічна ефективність податкової політики. Стабільність та гнучкість податкової політики.

Тема 39. Податкове навантаження та можливості його оптимізації

Зміст податкового навантаження. Ефекти оподаткування для фізичних осіб, національної економіки, суспільства в цілому. Ефект доходу. Ефект заміщення. Методики розрахунку податкового навантаження. Оптимізація податкового навантаження, його зміст. Об'єктивні та суб'єктивні можливості оптимізації податкового навантаження. Розподіл податкового навантаження між основними факторами виробництва (працею, капіталом) і споживанням. Ефективні податкові ставки. Перекладання податків, умови та можливості його здійснення. Напрями перекладання податків. Механізм (моделі) перекладання податків. Девіантна поведінка платників податків. Уникнення та ухилення від сплати податків, сучасні наукові

погляди щодо їх трактування та оцінки. Умови та фактори ухилення від податків. Рівень граничної податкової ставки. Вартість приховування доходів. Вірогідність виявлення фактів приховування доходів і покарань. Податкова етика (податкова мораль). Інституціональні умови впливу на поведінку платника податків. Способи уникнення та ухилення від сплати податків. Сучасні схеми оптимізації податкового навантаження в Україні. Засоби та заходи боротьби з девіантною поведінкою платників податків.

Тема 40. Податкове адміністрування як фактор реалізації фіскального потенціалу системи оподаткування

Правове регламентування процесу оподаткування. Напрями адміністрування податків і зборів органами Державної фіскальної служби України. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів доходів і зборів. Податкове консультування. Електронні сервіси Державної фіскальної служби України. Розвиток податкового консультування як крок на шляху вдосконалення системи податкових відносин. Підвищення ефективності процесів реєстрації та обліку платників податків. Розвиток електронної системи звітності в оподаткуванні. Удосконалення контрольної-перевірочної роботи органів доходів і зборів. Оцінка ефективності системи податкового адміністрування в Україні. Оптимізація процесу планування напрямків адміністрування Державною фіскальною службою України.

Тема 41. Особливості побудови систем оподаткування у світовій фіскальній практиці

Сучасні доктрини фіскального адміністрування та їх практичне втілення. Оподаткування як результат соціально-правових доміант державотворення. Податкові пріоритети країн G-7. Тенденції розвитку систем оподаткування країн Азії та Австралії. Прагматизм функціонування систем оподаткування в Європейському Співтоваристві, напрямки їх гармонізації та уніфікації в рамках інтегрованого ринку. Загальні риси та відмінності систем оподаткування країн пострадянського простору.

Тема 42. Міжнародне оподаткування та його вплив на розвиток національних систем оподаткування

Податки в міжнародній торгівлі. Оподаткування іноземних інвестицій. Міжнародне подвійне оподаткування та шляхи його врегулювання. Преференційне оподаткування. Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування. Способи використання офшорних центрів з метою мінімізації податкових витрат. Міжнародна податкова конкуренція: поняття, форми, доміанти. Вплив міжнародної податкової конкуренції на рівень суспільного добробуту. Митно-тарифна політика держави та її місце в механізмі забезпечення економічної незалежності країни, захисті вітчизняного товаровиробника та кон'юнктури внутрішнього ринку.

Тема 43. Трансферне ціноутворення

Зміст трансферного ціноутворення та його вплив на ефективність функціонування системи оподаткування в Україні. Світовий досвід трансферного ціноутворення: тенденції та перспективи. Настанови Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) з трансферного ціноутворення для транснаціональних компаній і податкових служб. Імплементация норм трансферного ціноутворення в українське законодавство. Контрольовані операції та їх види. Функціональний аналіз у трансферному ціноутворенні.

Тема 44. Методологічні вектори розвитку системи оподаткування в Україні

Оціночні характеристики рівня розвитку системи оподаткування в Україні. Концептуальні положення реформування системи оподаткування в Україні. Можливості розв'язання її структурних проблем. «Тіньова економіка» як причина та наслідок кризи податкових фінансів держави. Податкові пільги в системі інструментів державного регулювання національної економіки. Принципи застосування заходів податкового регулювання та зарубіжний досвід їх втілення. Податкові пільги як джерело суперечностей вітчизняної системи оподаткування. Основні напрямки вдосконалення системи податкових пільг в Україні. Проблеми підвищення економічної ефективності перерозподільних процесів в умовах фінансової кризи. Зміцнення соціальної спрямованості податкових відносин. Рационалізація інституційної структури системи оподаткування в Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК (ТЕОРІЯ)

1. Ковальчук Т.М. Бухгалтерський облік (теорія): навч. посіб. / За ред. Т.М.Ковальчук. – Чернівці:Чернівецький нац.ун-т, 2012. – 536с.
2. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навчально-практичний посібник / Н. І. Верхоглядова. В. П. Шило. С. Б. Ільїна та ін. — К.: Центр учбової літератури. 2010. — 536 с.
3. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: Підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. — Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2011. — 670 с.
4. Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік в Україні. Нормативи. Коментарі. /В.М. Пархоменко.- К.: НОМУРО, 2012. - 732 с.
5. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: Підручник / А.Г.Загородній, Г.ОПартин, Л.М.Пилипенко, Т.І.Партин. 3-тє вид., доопрац. і доп. – Львів:Видавництво Львівська політехніка, 2011. – 340с.
6. Легенчук С.Ф. Теорія і методологія бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки [Текст]: монографія / С.Ф.Легенчук. – Житомир:ЖДТУ, 2010. – 652с.
7. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. 3-тє вид., перероб. І под. – К.:Знання, 2008. – 535с.
8. Білоусько В.С.,Беленкова М.І., Авілкова О.Г. Бухгалтерський облік (загальна теорія): практ. посібник за ред. В.С. Білоуська / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х., 2011. – 251 с.
9. Білоусько В.С., Беленкова М.І., Теорія бухгалтерського обліку: навч. посібник – К.: Алерта-2010. – 402 с.

II. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

- 1) Височан О.С. Фінансовий облік [Текст] : навч. посіб. / О. С. Височан, О. О. Височан ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». - Львів : Сорока Т. Б. [вид.], 2016. - 449 с.
- 2) Гордієнко Н. І. Фінансовий облік: навч. посіб. – 2-е вид., доп. / Н.І. Гордієнко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 284 с.
- 3) Задорожний, З. В. Основи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності / З. В. Задорожний // Фінансовий облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – С. 11-21.
- 4) Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999р. №966-XIV (зі змінами) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
- 5) Крупка Я. Д. Фінансовий облік: підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.] - 4-тє вид.[доп. і перероб.] – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 451 с.
- 6) Позняковская Н.М., Довгалець Ю.В. Фінансовий облік. Частина 1: Навч. посібник. / Позняковская Н.М., Довгалець Ю.В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 274 с.
- 7) Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навч. посіб.-К.: «Знання», 2015.- 647 с.
- 8) Фатенок-Ткачук А. О. Фінансовий облік I, II : навч. посіб. / А. О. Фатенок-Ткачук. - 2-е вид., змін. й доповн. - Луцьк : Вежа-Друк, 2016. - 540 с.
- 9) Фінансовий облік I [Текст] : навч. посіб. : слайд-конспект / [П. Й. Атамас та ін.]; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. - Дніпропетровськ : Ун-т Альфреда Нобеля, 2015. - 199 с.
- 10) Фінансовий облік I [Текст] : навч. посіб. / В. Г. Васильєва [та ін.] ; Акад. мит. служби України. - Д. : Акцент, 2014. - 190 с.
- 11) Фінансовий облік I [Текст] : навч. посіб. : робоч. зошит / П. Й. Атамас, О. О. Лисиченко, Л. П. Максимова ; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. - Дніпропетровськ : Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля, 2014. - 118 с.

- 12) Шара Є. Ю., Соколовська-Гонтаренко І. Є. Фінансовий облік І: навч. посібник. — К. : «Вид-во «Центр учбової літератури», 2016. — 336 с.

ІІІ. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: Навч. посібник рек. МОН України.-2-ге вид. –К.: Центр учбової літератури, 2009.-440 с.
2. Верланов Ю. Ю.Управлінський облік: сучасна теорія і практика : [навчальний посібник] /Ю. Ю. Верланов, С. А. Бурлан, О. Ю. Верланов. – Миколаїв : Вид-во ЧДУім. Петра Могили, 2015. – 340 с.
3. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник рек. МОН України – 4-те вид. – К: Ліро. – 2008 – 704 с.
4. Добровський В.М., Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С. Управлінський облік. Навчальний посібник.-К.: КНЕУ, 2005.-278 с.
5. Корецький М. Х., Даций Н. В., Пельтек Л. В. Управлінський облік: Навч. посібник рек МОН України. — К.: Центр учбової літератури, 2007.- 296 с.
6. Лабунська С. В.Управлінський облік : навчальний посібник / С. В. Лабунська, Л. В. Безкоровайна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 352 с.
7. Нападовська Л. В. Управлінський облік [Текст]: підручник / Л.В. Нападовська; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - 2-е вид., доопрац. та допов. - К.: КНТЕУ, 2010. - 647 с.
8. Управлінський облік: Навч. посібник / В.Д. Зелікман, І.М. Ізвекова, Р.Б. Сокольська та ін. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 198 с.
9. Управлінський облік: навч. посіб. /О.М.Брадул, В. А. Шепелюк, Л.Я. Шевченко, П.Д. Камінський, та ін; ДНУЕТ. – Кривий Ріг: 2017. – 113 с.
10. Управлінський облік [Текст]: підручник / [Г. О. Партин та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. - 279 с.
11. Цал-Цалко Ю.С. Управлінський облік [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ/ Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Н. І. Цегельник ; Житомир. нац. агрокол. ун-т, Житомир. обл. об-ня громад. орг. "Спілка економістів України". - Житомир : Рута, 2015. - 631 с..

ІV. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посібник / Б. Є. Грабовецький. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
2. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посібник / О. Я. Базилінська. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
3. Ковальчук Т.М. Теорія економічного аналізу: Рек. М-вом освіти і науки України як навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Т.М.Ковальчук . – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 544с.
4. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підручник / Є. В. Мних. – К. : КНТЕУ, 2008. – 514с.
5. Мних Є. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник / Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К. : КНТЕУ, 2010. – 412 с.
6. Організація і методика економічного аналізу Навч. посіб./Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
7. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник / Г. В. Савицька. – 3-те вид., випр. і допов. – К. : Знання, 2007. – 668с. – (Вища освіта ХХІ ст.).
8. Тігова Т. М. Аналіз фінансової звітності : навч. посібник / Т. М. Тігова, Л. С. Селіверстова, Т. Б. Процюк. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 268 с.

У. АУДИТ

1. Аудит: підручник / За ред. В.В. Немченко, О.Ю. Редько. – К.: Центр учб. літ-ри, 2012. – 540 с.

2. Баранова А.О. Аудит: навч. посіб. / А.О.Баранова, Т.А. Наумова, А.І. Кашперська. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 246 с.
3. Гордієнко Н.І. Аудит, організація і методика: навч. посіб. / Н.І.Гордієнко, О.В.Харламова. – Х.: ХНАМГ, 2017. – 319 с.
4. Ковальчук Т.М. Облік і аудит: навч. посіб. / Т.М.Ковальчук, І.І.Никифорак; за ред. Т.М.Ковальчук. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 560 с.
5. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: підручник / Л.П.Кулаковська, Ю.В.Піча. – К.: Каравелла, 2009. – 544 с.
6. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2016 року / Пер. з англ. мови О.В.Селезньов, О.Л.Ольховікова, О.В.Гик, Т.Ц.Шарашидзе, Л.Й.Юрківська, С.О.Кульков. – К.: ТОВ «ТАМЦАУ «СТАТУС», 2016. – 1172 с.
7. Никонович М.О. Аудит: підручник / М.О.Никонович, К.О.Редько; за ред. Є.В.Мниха. – К.: КНТЕУ, 2014. – 748 с.
8. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика: навч. посіб. / М.Ф.Огійчук, І.Т. Новікова, І.І.Рагуліна. – К.: Алерта, 2010. – 584 с.
9. Організація і методика аудиту: навч. посіб. / Є.Ю.Кузькін, Н.О.Бондаренко, М.М.Коваленко та ін. – Х.: ХІФ УДУФМТ, 2010. 232 с.
10. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. [електронний ресурс]. – доступ. – www.rada.gov.ua.

УІ. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ

1. Конституція України : Статті 85, 95, 96, 97, 98, 116, 119 [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.96 р. № 254к/96-ВР. - Режим доступу: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.10 р. № 2755-VI. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
3. Бечко П.К. Основи оподаткування : навч. посіб. / П.К.Бечко, О.А.Захарчук. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 168 с.
4. Єфименко Т.І. Податки в інституційній системі сучасної економіки / Т.І.Єфименко; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2011. – 686 с.
5. Майбуров И.А. Теория налогообложения: продвинутый курс : учебник для магистрантов / И.А.Майбуров, А.М.Соколовская. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 591 с.
6. Налоговые системы. Методология развития : кол. моногр. / под ред. И.А.Майбурова, Ю.Б.Иванова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 463 с.
7. Податкова система України: тренінг-курс : навч. посіб. / [О.М.Тимченко, Ю.В.Сибірянська, С.М.Кокшарова та ін.]; за заг. ред. О.М.Тимченко; передм. Т.І.Єфименко. – К.: ДННУ “Акад.. фін. управління”, 2012. – 656 с. – (Серія “Бюджетна і податкова системи: методологія, організація, навчання”).
8. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій : навч. посібник. / під ред. Ю.Б.Іванова, І.А.Майбурова. – Х.: “ВД ІНЖЕК”, 2010. – 492 с.
9. Сідельникова Л.П. Оподаткування суб’єктів підприємництва : навч. посіб. / Л.П.Сідельникова, Т.В.Чижова, Я.В.Якуша. – К.: Ліра-К, 2012. – 424 с.
10. Сідельникова Л.П. Податкова система : навч. посіб. / Л.П.Сідельникова, Н.М.Костіна. – К.: Ліра-К, 2013. – 604 с.
11. Соколовська А.М. Основи теорії податків : навч. посібник / А.М.Соколовська. – К.: Кондор, 2010. – 326 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахові вступні випробування проводяться у такому порядку:

1. Вступник отримує білет, який включає 3 теоретичних завдання.
2. Вступник повинен написати відповіді на ці питання на листку вступних випробувань, а потім усно на них відповісти членам комісії.
3. Вислухавши відповіді, члени комісії можуть задавати додаткові питання, але такі, які стосуються більш глибокого висвітлення попередньо поставлених питань.

Оцінювання рівня знань.

Остаточна оцінка визначається із врахуванням результатів відповідей на всі завдання.

Оцінка «відмінно» (181-200 балів) виставляється абітурієнту, який повністю оволодів теоретичним матеріалом та практичними аспектами відповідної навчальної дисципліни, але крім того, система його знань відображає вміння творчо поєднувати інформацію, робити незалежні висновки, знаходити адекватні приклади і аргументи з реального економічного життя.

Оцінка «добре» (161-180 балів) характеризує рівень підготовки, при якому абітурієнт повністю оволодів теоретичним матеріалом та практичними аспектами даної навчальної дисципліни, однак система його знань не виходить за межі стандартної програми – це лише грамотне відтворення та пояснення матеріалу при наявності певних, відносно несуттєвих помилок і неточностей.

Оцінка «задовільно» (125-160 балів) відповідає рівню підготовки абітурієнта, при якому він демонструє загальну, елементарну обізнаність в матеріалі (як в теоретичному, так і в практичному аспекті), однак сутність проблем розкривається неповністю, фрагментарно і має характер не стільки свідомого, скільки механічного відтворення при наявності суттєвих помилок у відповідях.

Оцінка «незадовільно» (100-124 бали) виставляється абітурієнту, який неспроможний дати навіть стислу, базову характеристику відповідних проблем, у якого відсутні знання щодо загальної структури проблематики дисципліни (окремих розділів), ключових положень та дефініцій, наявні грубі помилки у поясненнях.